

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

1:1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ ἁριστοῦ.

2 Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ· Ἴδου ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν ἑσου· **3** φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, **4** ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. **5** καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. **6** καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. **7** καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· **8** ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου· **10** καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν· **11** καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

1:1 **χριστοῦ** WH] + υἱοῦ θεοῦ Treg NIV; υἱοῦ τοῦ θεοῦ RP **2** **Καθὼς** WH Treg NIV] Ὡς RP • **τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ** WH Treg NIV] τοῖς προφήταις RP • **Ἴδου** WH Treg NIV] + ἐγὼ RP • **σου** WH Treg NIV] + ἔμπροσθέν σου RP **4** **ὁ** WH Treg NIV] – RP • **ἐρήμῳ** WH] + καὶ Treg NIV RP **5** **πάντες καὶ ἐβαπτίζοντο** WH Treg NIV] καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες RP • **ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ** WH Treg NIV] ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ RP **6** **καὶ ἦν** WH Treg NIV] Ἦν δὲ RP **8** **ἐγὼ** WH Treg NIV] + μὲν RP • **ὕδατι** WH NIV] + ἐν Treg RP • **ἐν** Treg NIV RP] – WH **9** **εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου** WH Treg NIV] ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην RP **10** **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP • **ἐκ** WH Treg NIV] ἀπὸ RP • **ὡς** WH Treg NIV] ὡσεὶ RP • **εἰς** WH Treg NIV] ἐπ' RP **11** **σοὶ** WH Treg NIV] σοὶ RP

12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. **13** καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτεσσεράκοντα ἡμέρας ἡπειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ **15** καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεῦτε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς· **17** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. **18** καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. **19** καὶ προβάς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, **20** καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς, καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοῦμ. καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν. **22** καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. **23** καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων· Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. **25** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. **26** καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. **27** καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· Τί ἐστιν

1:13 ἦν WH Treg NIV] + ἐκεῖ RP • **τεσσεράκοντα ἡμέρας** WH Treg NIV] ἡμέρας τεσσεράκοντα RP **14 Καὶ μετὰ** WH Treg] Μετὰ δὲ NIV RP • **εὐαγγέλιον** WH Treg NIV] + τῆς βασιλείας RP **16 Καὶ παράγων** WH Treg NIV] Περιπατῶν δὲ RP • **ἀδελφὸν** WH Treg NIV] + αὐτοῦ τοῦ RP • **ἀμφιβάλλοντας** WH Treg NIV] βάλλοντας ἀμφίβληστρον RP **18 εὐθὺς** WH NIV] εὐθέως RP Treg • **δίκτυα** WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **19 προβάς** WH Treg NIV] ἐκείθεν RP **20 εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **21 εὐθὺς** WH NIV] εὐθέως Treg RP • **ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν** Holmes WH^{ms}] εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν WH Treg NIV RP **23 εὐθὺς** WH NIV] – Treg RP **24 Τί** WH Treg NIV] Ἐὰ τί RP **26 φωνῆσαν** WH Treg NIV] κράξαν RP **27 ἅπαντες** WH Treg NIV] πάντες RP • **πρὸς ἑαυτοὺς** Treg NIV RP] αὐτοὺς WH

τοῦτο; ἡ διδαχὴ καινὴ· κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. **28** καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς ἄπανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξεληθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **30** ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. **31** καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. **33** καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. **34** καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾗδεισαν αὐτόν.

35 Καὶ πρωτὶ ἔνυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον κακεῖ προσήχητο. **36** καὶ κατεδίωξεν αὐτόν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, **37** καὶ εὔρον αὐτόν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε. **38** καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἄλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω, εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. **39** καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν λεπρός παρακαλῶν αὐτόν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. **41** καὶ ὀργισθεὶς ἐκτείνας

1:27 διδαχὴ καινὴ WH Treg NIV | Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη ὅτι RP **28** καὶ ἐξῆλθεν WH Treg NIV | Ἐξῆλθεν δὲ RP • πανταχοῦ WH Treg NIV] – RP **29** εὐθὺς WH Treg NIV | εὐθέως RP • ἐξεληθόντες ἦλθον WH NIV RP] ἐξεληθὼν ἦλθεν Treg **30** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP **31** χειρὸς WH NIV] + αὐτῆς Treg RP • πυρετός WH Treg NIV] + εὐθέως RP **32** ἔδου NIV RP] ἔδυσεν WH Treg **33** ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη WH Treg NIV] ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν RP **34** αὐτόν Treg NIV RP] + χριστόν εἶναι WH **36** κατεδίωξεν WH NIV] κατεδίωξαν Treg RP • Σίμων WH NIV] ὁ Σίμων Treg RP **37** εὔρον αὐτόν καὶ WH Treg NIV] εὐρόντες αὐτόν RP • ζητοῦσίν σε WH Treg NIV] σε ζητοῦσιν RP **38** ἄλλαχοῦ WH Treg NIV] – RP • ἐξῆλθον WH Treg NIV] ἐξεληλύθα RP **39** ἦλθεν WH Treg NIV] ἦν RP • εἰς τὰς συναγωγὰς WH Treg NIV] ἐν ταῖς συναγωγαῖς RP **40** γονυπετῶν WH] + καὶ NIV; αὐτόν καὶ Treg RP **41** καὶ WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP • ὀργισθεὶς Holmes WH^{mag}] σπλαγχνισθεὶς WH Treg NIV RP

τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο ἔπειτα καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι· **42** καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. **43** καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, **44** καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἰπῆς, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσέεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἵνα προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **45** ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρῦσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζει τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἕξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

2:1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν· **2** καὶ συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. **3** καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. **4** καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κρᾶβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. **5** καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. **6** ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· **7** Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; **8** καὶ εὐθὺς ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **9** τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγειρε καὶ ἄρον τὸν κρᾶβαττόν σου καὶ

1:41 αὐτοῦ ἤψατο WH Treg NIV] ἤψατο αὐτοῦ RP **42** εὐθὺς WH Treg NIV] εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως RP **43** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP **45** ἐπ' WH Treg NIV] ἐν RP • πάντοθεν WH Treg NIV] πανταχόθεν RP **2:1** εἰσελθὼν WH Treg NIV] εἰσῆλθεν RP • ἡμερῶν WH Treg NIV] + καὶ RP • ἐν οἴκῳ WH Treg NIV] εἰς οἶκόν RP **2** καὶ WH NIV] + εὐθέως Treg RP **3** φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν WH NIV] πρὸς αὐτὸν φέροντες παραλυτικὸν Treg; πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες RP **4** προσενέγκαι WH NIV] προσεγγίσει Treg RP • ὅπου WH Treg NIV] ἐφ' ᾧ RP **5** καὶ ἰδὼν WH NIV] ἰδὼν δὲ Treg RP • ἀφίενταί σου WH Treg NIV] ἀφένονται σοι RP • ἁμαρτίαι WH Treg NIV] + σου RP **7** βλασφημεῖ WH Treg NIV] βλασφημίας RP **8** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • οὕτως WH Treg NIV] + αὐτοὶ RP • λέγει WH Treg NIV] εἶπεν RP **9** Ἀφίενταί WH Treg NIV] Ἀφένονται RP • Ἐγειρε NIV] Ἐγείρου WH Treg; Ἐγειραι RP • τὸν κρᾶβαττόν σου WH Treg NIV] σου τὸν κρᾶβατον RP

περιπάτει; **10** ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας— λέγει τῷ παραλυτικῷ· **11** Σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. **12** καὶ ἠγέρθη ἑὺθύς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντα καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι Ὁὕτως οὐδέποτε ἔειδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. **14** καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτόν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. **16** καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει; **17** καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ὅτι Οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; **19** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν οὐ δύνανται

2:10 ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας Treg | ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς WH NIV; ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας RP **11** ἔγειρε WH Treg NIV | ἔγειραι καὶ RP **12** καὶ εὐθύς WH Treg NIV | εὐθέως καὶ RP • ἔμπροσθεν WH NIV | ἐναντίον Treg RP • Οὕτως οὐδέποτε WH Treg NIV | Οὐδέποτε οὕτως RP **15** γίνεται WH NIV | γίνεται ἐν τῷ Treg; ἐγένετο ἐν τῷ RP • ἠκολούθουν WH Treg NIV | ἠκολούθησαν RP **16** τῶν Φαρισαίων WH Treg NIV | καὶ οἱ Φαρισαῖοι RP • ἰδόντες WH NIV RP | καὶ ἰδόντες Treg • ὅτι ἐσθίει WH NIV | ὅτι ἦσθιεν Treg; αὐτὸν ἐσθίοντα RP • ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν WH Treg NIV | τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν RP • Ὅτι WH Treg NIV | Τί ὅτι RP • τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν WH NIV RP | ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν Treg • ἐσθίει WH NIV | + καὶ πίνει Treg RP **17** ὅτι WH NIV | – Treg RP • ἁμαρτωλοὺς WH Treg NIV | + εἰς μετάνοιαν RP **18** Φαρισαῖοι WH Treg NIV | τῶν Φαρισαίων RP • μαθηταὶ WH Treg NIV | – RP **19** ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν WH Treg NIV | μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον RP

νηστεύειν· **20** ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἑκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἰ

21 Ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἄπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. **22** καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τούς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινούς.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδοῦ ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυν. **24** καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῶ· Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὁ οὐκ ἔξεστιν; **25** καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **26** πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῶ οὔσιν; **27** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· **28** ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3:1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. **2** καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. **3** καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν· Ἐγειρε εἰς τὸ μέσον. **4** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξεστίν

2:20 ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ WH Treg NIV] ἐκείναις ταῖς ἡμέραις RP **21** Οὐδεὶς WH Treg NIV] Καὶ οὐδεὶς RP • ἱμάτιον παλαιόν WH Treg NIV] ἱματίῳ παλαιῷ RP • ἀπ' WH NIV] – Treg RP **22** ῥήξει ὁ οἶνος WH Treg NIV] ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος RP • ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί WH Treg NIV] ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται RP • καινούς WH NIV] + βλητέον Treg RP **23** αὐτὸν ... σάββασιν παραπορεύεσθαι NIV] αὐτόν ... σάββασιν διαπορεύεσθαι WH Treg; παραπορεύεσθαι αὐτόν ... σάββασιν RP • οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο WH Treg NIV] ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ RP **24** ποιοῦσιν WH Treg NIV] + ἐν RP **25** λέγει WH Treg NIV] αὐτὸς ἔλεγεν RP **26** πῶς WH Treg RP NA] – NIV • τοὺς ἱερεῖς WH NIV] τοῖς ἱερεῦσιν Treg RP **27** καὶ WH Treg NIV] – RP **3:1** εἰς WH] + τὴν Treg NIV RP **2** κατηγορήσωσιν WH NIV RP] κατηγορήσουσιν Treg **3** τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν WH Treg] τὴν ξηράν χεῖρα ἔχοντι NIV; ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα RP • Ἐγειρε WH Treg NIV] Ἐγειραι RP

τοῖς σάββασιν ἴαγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. **5** καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. **6** καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθύς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν ἰ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας **8** καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας ἰ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἰ καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἰ ἀκούοντες ὅσα ἰ ἐποίει ἰ ἦλθον πρὸς αὐτόν. **9** καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἰνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἰνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· **10** πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἰνα αὐτοῦ ἰψωντα ἰ ὅσοι εἶχον μᾶστιγας. **11** καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτόν ἐθεώρουν, προσέπιπτον ἰ αὐτῷ καὶ ἰ ἔκραζον ἰ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. **12** καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἰνα μὴ ἰ αὐτόν φανερόν ἰ ποιήσωσιν.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὐς ἠθέλεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. **14** καὶ ἐποίησεν ἰ δώδεκα, ἰνα ὥσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἰνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρῦσσειν **15** καὶ ἔχειν ἰ ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· **16** καὶ ἰ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἰ ἐπέθηκεν ἰ ὄνομα τῷ Σίμωνι ἰ Πέτρον, **17** καὶ ἰ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἰ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου (καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ἰ ὀνόματα Βοανηργές, ὃ ἐστὶν ἰ Υἱοὶ Βροντῆς), **18** καὶ

3:4 ἰαγαθοποιῆσαι WH Treg RP] ἰαγαθὸν ποιῆσαι NIV **5** χεῖρα NIV] + σου WH Treg RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + ὑγιῆς ὡς ἢ ἄλλη RP **6** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • ἐδίδουν WH Treg NIV] ἐποίουν RP **7** μετὰ ... αὐτοῦ ἀνεχώρησεν WH Treg NIV] ἀνεχώρησεν μετὰ ... αὐτοῦ RP • ἰηκολούθησεν WH Treg NIV] ἰηκολούθησαν αὐτῷ RP **8** ἰκαὶ WH Treg RP NA] + οἱ NIV • ἰκαὶ WH Treg NIV] + οἱ RP • ἀκούοντες WH Treg NIV] ἀκούσαντες RP • ἐποίει NIV RP] ποιεῖ WH Treg **11** ἐθεώρουν προσέπιπτον WH Treg NIV] ἐθεώρει προσέπιπτεν RP • ἰεκραζον WH Treg NIV] ἰεκραζεν RP • λέγοντα WH Treg RP] λέγοντες NIV **12** αὐτόν φανερόν WH Treg NIV] φανερόν αὐτόν RP • ποιήσωσιν WH NIV RP] ποιῶσιν Treg **14** δώδεκα Treg RP] + οὐς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν WH NIV **15** ἐξουσίαν WH Treg NIV] θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ RP **16** ἐποίησεν τοὺς δώδεκα καὶ WH NIV] – Treg RP • ὄνομα τῷ Σίμωνι WH Treg NIV] τῷ Σίμωνι ὄνομα RP **17** ὠνόματα Treg NIV RP] ὄνομα WH

Ἄνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Ῥκαναναῖον **19** καὶ Ἰούδαν ῬἸσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς Ῥμηδὲ ἄρτον φαγεῖν. **21** καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλθον κρατῆσαι αὐτόν, ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. **22** καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. **23** καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; **24** καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη· **25** καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύνησεται ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι· **26** καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ ἔμερίσθη, οὐ δύναται Ῥστήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. **27** Ῥἀλλ' οὐδεὶς δύναται Ῥ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη Ῥ αὐτοῦ διαρπάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ Ῥ διαρπάσει.

28 Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται Ῥ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἁμαρτήματα Ῥ καὶ Ῥαὶ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν Ῥ βλασφημῆσωσιν· **29** ὃς δ' ἂν βλασφημῆσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἐστὶν αἰωνίου Ῥ ἁμαρτημάτων. **30** ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 ῬΚαὶ ἔρχονται Ῥ ἢ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ῥ καὶ ἔξω Ῥ στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν Ῥ καλοῦντες αὐτόν. **32** καὶ ἐκάθητο

3:18 **Καναναῖον** WH Treg NIV | Καναλίτην RP **19** **Ἰσκαριώθ** WH Treg NIV | Ἰσκαριώτην RP **20** **ἔρχεται** WH NIV RP | ἔρχονται Treg • **ὁ** WH Treg NIV | – RP • **μηδὲ** WH Treg NIV | μήτε RP **25** **δυνήσεται** WH Treg NIV | δύναται RP • **ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι** NIV | ἢ οἰκία ἐκείνη στήναι WH Treg; σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη RP **26** **ἐμερίσθη** WH NIV | μεμέρισται Treg RP • **στήναι** WH Treg NIV | σταθῆναι RP **27** **ἀλλ' οὐδεὶς δύναται** Treg | ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς WH NIV; οὐδεὶς δύναται RP • **εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη** WH Treg NIV | τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν RP • **διαρπάσει** WH Treg NIV | διαρπάσῃ RP **28** **τοῖς ... ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα** WH Treg NIV | τὰ ἁμαρτήματα τοῖς ... ἀνθρώπων RP • **αὶ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν** WH Treg NIV | βλασφημίαι ὅσας ἂν RP **29** **ἁμαρτημάτων** WH Treg NIV | κρίσεως RP **31** **Καὶ ἔρχονται** WH Treg | Καὶ ἔρχεται NIV; Ἐρχονται οὖν RP • **ἢ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ** WH Treg NIV | οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἢ μήτηρ αὐτοῦ RP • **στήκοντες** WH Treg NIV | ἐστώτες RP • **καλοῦντες** WH Treg NIV | φωνοῦντες RP

ῥπερὶ αὐτὸν ὄχλος, ῥ καὶ λέγουσιν ῥ αὐτῶ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί
 ῥ σου ἔξω ζητοῦσιν σε. **33** καὶ ῥ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ
 μου ῥ ἡ οἱ ἀδελφοί ῥ μου; **34** καὶ περιβλεψάμενος ῥ τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ
 καθημένους λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· **35** ὃς ῥ γὰρ ἂν ποιήσῃ
 τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ῥ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

4:1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ῥ συνάγεται
 πρὸς αὐτὸν ὄχλος ῥ πλείστος, ὥστε αὐτὸν ῥ εἰς πλοῖον ἐμβάντα ῥ καθῆσθαι ἐν
 τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ῥ ἦσαν. **2** καὶ
 ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ ῥ σπείρων σπεῖραι. **4** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ μὲν
 ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. **5** ῥ καὶ ἄλλο
 ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες ῥ ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ ῥ εὐθύς ἐξανέτειλεν
 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· **6** ῥ καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ῥ ῥ ἐκαυματίσθη καὶ διὰ
 τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. **7** καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν
 αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. **8** καὶ ῥ ἄλλα ἔπεσεν
 εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίοντα καὶ ῥ αὐξανόμενα, καὶ
 ἔφερον ῥ ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ῥ ἑκατόν. **9** καὶ ἔλεγεν· ῥ Ὅς ἔχει
 ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

3:32 **περὶ αὐτὸν ὄχλος** WH Treg NIV] ὄχλος περὶ αὐτόν RP • **καὶ λέγουσιν**
 WH Treg NIV] εἶπον δὲ RP • **σου** WH Treg NIV] + καὶ αἱ ἀδελφαί σου RP
 NA **33** **ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει** WH Treg NIV] ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων RP • **ἡ**
 RP] καὶ WH Treg NIV • **μου** Treg NIV RP] – WH **34** **τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ**
 WH Treg NIV] κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτόν RP **35** **γὰρ** Treg NIV RP] – WH • **ἀδελφὴ**
 WH Treg NIV] + μου RP **4:1** **συνάγεται** WH Treg NIV] συνήχθη RP • **πλείστος**
 WH Treg NIV] πολὺς RP • **εἰς πλοῖον ἐμβάντα** WH Treg NIV] ἐμβάντα εἰς
 τὸ πλοῖον RP • **ἦσαν** WH Treg NIV] ἦν RP **3** **σπείρων** WH NIV] + τοῦ Treg
 RP **5** **καὶ ἄλλο** WH Treg NIV] Ἄλλο δὲ RP • **ὅπου** NIV RP] καὶ ὅπου WH
 Treg • **εὐθύς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **6** **καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος** WH Treg
 NIV] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος RP • **ἐκαυματίσθη** WH RP NA] ἐκαυματίσθησαν Treg
 NIV **8** **ἄλλα** WH NIV] ἄλλο Treg RP • **αὐξανόμενα** WH NIV] αὐξανόμενον
 Treg; αὐξάνοντα RP • **ἐν ... ἐν ... ἐν** NIV] εἰς ... ἐν ... ἐν WH; εἰς ... εἰς ... εἰς Treg; ἐν
 ... ἐν ... ἐν RP **9** **Ὅς ἔχει** WH Treg NIV] Ὅ ἐχων RP

10 Ἐγένετο κατὰ μόνας, ἡρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολὰς. **11** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, **12** ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῆ ἡ αὐτοῖς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; **14** ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. **15** οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν ἡ εὐθὺς ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. **16** καὶ οὗτοι εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον ἡ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, **17** καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον ἡ εὐθὺς σκανδαλίζονται. **18** καὶ ἄλλοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, **19** καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. **20** καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτις ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; **22** οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῆ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. **23** εἴ τις ἔχει ὅσα ἀκούειν ἀκούετω. **24** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ

4:10 **Καὶ ὅτε** WH Treg NIV] Ὅτε δὲ RP • **ἡρώτων** WH Treg NIV] ἡρώτησαν RP • **τὰς παραβολὰς** WH Treg NIV] τὴν παραβολὴν RP **11** **τὸ μυστήριον δέδοται** WH Treg NIV] δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον RP **12** **αὐτοῖς** WH Treg NIV] + τὰ ἀμαρτήματα RP **15** **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP • **εἰς αὐτούς** WH Treg NIV] ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν RP **16** **ὁμοίως** WH Treg NIV RP] – NA • **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **17** **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **18** **ἄλλοι** WH Treg NIV] οὗτοι RP • **οὗτοι εἰσιν** WH Treg NIV] – RP • **ἀκούσαντες** WH Treg NIV] ἀκούοντες RP **19** **αἰῶνος** WH Treg NA] + τούτου RP; βίου NIV **20** **ἐκεῖνοί** WH Treg NIV] οὗτοι RP • **ἐν ... ἐν ... ἐν** NIV] ἐν ... ἐν ... ἐν WH Treg RP **21** **αὐτοῖς** Treg NIV RP] + ὅτι WH • **ἔρχεται ὁ λύχνος** WH Treg NIV] ὁ λύχνος ἔρχεται RP • **τεθῆ** WH Treg NIV] ἐπιτεθῆ RP **22** **κρυπτὸν** WH Treg NIV] τι κρυπτόν, ὃ RP • **ἵνα** WH NIV] – Treg RP • **ἔλθῃ εἰς φανερόν** WH Treg NIV] εἰς φανερόν ἔλθῃ RP

μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προστεθήσεται Ἐμῖν. 25 ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς ἄνθρωπος βάλη τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 ἄυτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα ἰ πλήρης σίτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθύς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὄν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς— 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίῳις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ

4:24 ὑμῖν WH Treg NIV] + τοῖς ἀκούουσιν RP 25 ἔχει WH Treg NIV] ἂν ἔχη RP • ὃ WH NIV RP] ὃς Treg 26 ὡς WH Treg NIV] + ἐὰν RP 27 βλαστᾷ WH Treg NIV] βλαστάνη RP 28 ἄυτομάτῃ WH Treg NIV] + γὰρ RP • εἶτα ... εἶτα Treg NIV RP] εἶπεν ... εἶπεν WH • πλήρης σίτον NIV] πλήρη σίτον WH RP; πλήρης σίτος Treg 29 παραδοῖ WH Treg NIV] παραδῶ RP • εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 30 Πῶς WH Treg NIV] Τίνι RP • τίνι WH Treg NIV] ποία RP • αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν WH Treg NIV] παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτὴν RP 31 κόκκῳ WH NIV] κόκκον Treg RP • μικρότερον ὄν WH Treg NIV] μικρότερος RP • σπερμάτων WH Treg NIV] + ἐστὶν RP 32 μείζον πάντων τῶν λαχάνων WH NIV] μείζων πάντων τῶν λαχάνων Treg; πάντων τῶν λαχάνων μείζων RP 34 ἰδίῳις μαθηταῖς WH NIV] μαθηταῖς αὐτοῦ Treg RP 36 πλοῖα WH Treg NIV] δὲ πλοιαρία RP 37 μεγάλη ἀνέμου WH Treg NIV] ἀνέμου μεγάλη RP • καὶ τὰ WH Treg NIV] τὰ δὲ RP • ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον WH Treg NIV] αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθα RP

ἄυτὸς ἦν ἔν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἔγειρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; **39** καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνῃ μεγάλη. **40** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε; ὄυψω ἔχετε πίστιν; **41** καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ἡπακούει αὐτῷ;

5:1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. **2** καὶ ἔξελθόντος αὐτοῦ ἔκ τοῦ πλοίου εὐθύς ὑπήντησεν αὐτῷ ἔκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, **3** ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ ὁὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι ὁὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι **4** διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεισι δεδέσθαι καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφῆθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· **5** καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. **6** καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν, **7** καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη λέγει· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. **8** ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. **9** καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· Λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. **10** καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. **11** ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· **12** καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς

4:38 αὐτὸς ἦν WH NIV | ἦν αὐτὸς Treg RP • ἐν WH Treg NIV | ἐπὶ RP • ἐγειρουσιν WH Treg NIV | διεγειρουσιν RP **40** οὐψω WH Treg NIV | οὕτως Πῶς οὐκ RP **41** ὑπακούει WH Treg NIV | ὑπακούουσιν RP **5:1** Γερασηνῶν WH Treg NIV | Γαδαρηνῶν RP **2** ἐξελθόντος αὐτοῦ WH Treg NIV | ἐξελθόντι αὐτῷ RP • εὐθύς ὑπήντησεν WH Treg NIV | εὐθέως ἀπήντησεν RP **3** οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι WH Treg NIV | οὕτε ἀλύσεισιν RP **4** ἴσχυεν αὐτὸν WH Treg NIV | αὐτὸν ἴσχυεν RP **5** μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν WH Treg NIV | ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν RP **6** καὶ ἰδὼν WH Treg NIV | Ἰδὼν δὲ RP • αὐτόν WH | αὐτῷ Treg NIV RP **7** λέγει WH Treg NIV | εἶπεν RP **9** ὄνομά σοι WH Treg NIV | σοὶ ὄνομα RP • λέγει αὐτῷ WH Treg NIV | ἀπεκρίθη λέγων RP • Λεγιῶν WH Treg NIV | Λεγεῶν RP **10** αὐτὰ WH Treg NIV | αὐτοὺς RP **12** αὐτόν WH Treg NIV | + πάντες οἱ δαίμονες RP

αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. **13** καὶ ἐπέτρεψεν ἑαυτοῖς, καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὥς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. **14** Καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἤλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. **15** καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. **16** καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. **17** καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. **18** καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. **19** καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. **20** καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. **22** καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰαίρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ **23** καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. **24** καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. **25** καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἑξήκοντα ἔτη **26** καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ

5:13 αὐτοῖς WH Treg NIV] + εὐθέως ὁ Ἰησοῦς RP • ὡς WH Treg NIV] ἦσαν δὲ ὡς RP **14** Καὶ οἱ WH Treg NIV] Οἱ δὲ RP • αὐτοὺς WH Treg NIV] τοὺς χοίρους RP • ἀπήγγειλαν WH Treg NIV] ἀνήγγειλαν RP • ἤλθον WH Treg NIV] ἐξῆλθον RP **15** καθήμενον WH Treg NIV] + καὶ RP • λεγιῶνα WH Treg NIV] Λεγεῶνα RP **16** καὶ διηγήσαντο WH Treg NIV] Διηγήσαντο δὲ RP **18** ἐμβαίνοντος WH Treg NIV] ἐμβάντος RP • μετ' αὐτοῦ ἦ WH Treg NIV] ἦ μετ' αὐτοῦ RP **19** καὶ WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP • ἀπάγγειλον WH Treg NIV] ἀνάγγειλον RP • ὁ κύριός σοι WH Treg NIV] σοι ὁ κύριος RP **22** καὶ WH Treg NIV] + ἰδοὺ RP **23** παρακαλεῖ WH Treg NIV] παρεκάλει RP • τὰς χεῖρας αὐτῇ WH Treg NIV] αὐτῇ τὰς χεῖρας RP • ἵνα WH Treg NIV] ὅπως RP • ζήσῃ WH Treg NIV] ζήσεται RP **25** γυνὴ WH Treg NIV] + τις RP • δώδεκα ἔτη WH NIV] ἔτη δώδεκα Treg RP

μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἔλθοῦσα, **27** ἤκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἔλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὅπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· **28** ἔλεγεν γὰρ ὅτι Ἔὰν ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἰσθῆσομαι. **29** καὶ εὐθύς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος. **30** καὶ εὐθύς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληούσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; **31** καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψατο; **32** καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. **33** ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν εὐαγγελιστῆς, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. **34** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; **36** ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. **37** καὶ οὐκ ἀφήκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. **38** καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ, **39** καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. **40** καὶ κατεγέλων αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον· **41** καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· Ταλιθα κουμ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. **42** καὶ εὐθύς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθύς ἐκστάσει μεγάλῃ. **43** καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

5:27 ἀκούσασα Treg NIV RP] + τὰ WH 28 Ἐὰν ἄψωμαι κἂν ... αὐτοῦ WH NIV] Κἂν ... αὐτοῦ ἄψωμαι Treg RP 29 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 30 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 33 αὐτῇ WH Treg NIV] ἐπ' αὐτῇ RP 34 θυγάτηρ WH Treg NIV] θύγατερ RP 36 παρακούσας WH Treg NIV] εὐθέως ἀκούσας RP 37 μετ' αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτῷ RP • τὸν WH Treg NIV] – RP 38 ἔρχονται WH Treg NIV] ἔρχεται RP • καὶ WH Treg NIV] – RP 40 αὐτὸς WH Treg NIV] Ὁ RP • παιδίον WH Treg NIV] + ἀνακείμενον RP 41 κουμ WH Treg NIV] κοῦμι RP • ἔγειρε WH Treg NIV] ἔγειραι RP 42 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • εὐθύς WH Treg NIV] – RP

6:1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἑκείνη τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἢ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; **3** οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. **4** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **5** καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. **6** καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. **7** καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, **8** καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, **9** ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. **10** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. **11** καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μὴδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **12** Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, **13** καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

6:1 ἔρχεται WH Treg NIV | ἦλθεν RP **2** διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ WH Treg NIV | ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν RP • οἱ WH | – Treg NIV RP • τούτῳ WH Treg NIV | αὐτῷ RP • αἱ WH NIV | – Treg RP • γινόμεναι WH Treg NIV | γίνονται RP **3** τῆς WH Treg NIV | – RP • καὶ ἀδελφὸς WH Treg NIV | ἀδελφὸς δὲ RP • Ἰωσήτος WH Treg NIV | Ἰωσή RP **4** καὶ ἔλεγεν WH Treg NIV | ἔλεγεν δὲ RP • συγγενεῦσιν αὐτοῦ WH Treg NIV | συγγενέσιν RP **5** ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν WH Treg NIV | οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι RP **6** ἐθαύμαζεν Treg NIV RP | ἐθαύμασεν WH **8** ἄρτον μὴ πήραν WH Treg NIV | πήραν μὴ ἄρτον RP **9** ἐνδύσησθε Treg NIV RP | ἐνδύσασθαι WH **10** ἐὰν WH NIV RP | ἂν Treg **11** ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται WH Treg NIV | ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται RP • αὐτοῖς WH Treg NIV | + Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. RP **12** ἐκήρυξαν WH Treg NIV | ἐκήρυσσον RP • μετανοῶσιν WH Treg NIV | μετανοήσωσιν RP

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. **15** ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. **16** ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἤγέρθη.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. **18** ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. **19** ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. **20** ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέεω αὐτοῦ ἤκουεν. **21** Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἔποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, **22** καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. **23** καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· Ὅτι ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. **24** καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. **25** καὶ εἰσελθοῦσα εὐθύς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. **26** καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτὴν.

6:14 ἔλεγον WH NIV] ἔλεγεν Treg RP • ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν WH Treg NIV] ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη RP **15** δὲ WH Treg NIV] – RP • προφήτης WH Treg NIV] + ἐστίν RP **16** ὁ WH Treg NIV] – RP • ἔλεγεν WH Treg NIV] εἶπεν ὅτι RP • ἠγέρθη WH NA] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν Treg; ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη NIV; ἐστίν αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν RP **20** ἠπόρει WH NIV] ἐποίησεν Treg RP **21** ἐποίησεν WH Treg NIV] ἐποίησεν RP **22** αὐτῆς τῆς Treg RP] αὐτοῦ WH NIV • καὶ ἀρεσάσης RP] ἤρσεν WH Treg NIV • εἶπεν ὁ βασιλεὺς NIV RP] ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν WH Treg **23** αὐτῇ WH Treg NIV RP] + πολλά NA • Ὅτι NIV] Ὅτι WH; ὅτι Ὅ Treg RP **24** καὶ WH Treg NIV] Ἡ δὲ RP • αἰτήσωμαι WH Treg NIV] αἰτήσομαι RP • βαπτίζοντος WH Treg NIV] βαπτιστοῦ RP **25** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • ἐξαυτῆς δῶς μοι WH Treg NIV] μοι δῶς ἐξαυτῆς RP **26** ἀνακειμένους WH Treg NIV] συνανακειμένους RP • ἀθετῆσαι αὐτὴν WH Treg NIV] αὐτὴν ἀθετῆσαι RP

27 και ἔϋθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἑνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἦ και ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ 28 και ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι και ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, και τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 και ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤλθον και ἦσαν τὸ πτώμα αὐτοῦ και ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Και συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, και ἀπήγγειλαν αὐτῷ Ἦ πάντα ὅσα ἐποίησαν και ὅσα ἐδίδαξαν. 31 και Ἦ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον και Ἦ αναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι και οἱ ὑπάγοντες πολλοί, και οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 και ἀπῆλθον Ἦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον Ἦ κατ' ἰδίαν. 33 και εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας και Ἦ ἐπέγνωσαν πολλοί, και πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ και προῆλθον Ἦ αὐτούς. 34 και ἐξελθὼν Ἦ εἶδεν πολὺν ὄχλον, και ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' Ἦ αὐτούς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, και ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά. 35 Και ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἦ ἔλεγον ὅτι Ἦ Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, και ἦδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω ἀγροὺς και κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς Ἦ τί φάγωσιν Ἦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. και λέγουσιν αὐτῷ· Ἦ Απελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους και Ἦ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους Ἦ ἔχετε ἄρτους Ἦ; Ἦ ὑπάγετε ἴδετε. και γνόντες λέγουσιν· Πέντε, και δύο ἰχθύας. 39 και ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἦ ανακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 και ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ Ἦ κατὰ ἑκατὸν και Ἦ κατὰ πενήκοντα. 41 και λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους και τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν

6:27 εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • ἐνέγκαι WH Treg NIV] ἐνεχθῆναι RP • και WH Treg NIV] Ὁ δὲ RP 30 πάντα WH Treg NIV] + και RP 31 λέγει WH Treg NIV] εἶπεν RP • αναπαύσασθε WH Treg NIV] αναπαύεσθε RP 32 ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον WH NIV] εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ Treg RP 33 ἐπέγνωσαν NIV] + αὐτὸν RP; ἔγνωσαν WH Treg 34 εἶδεν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • αὐτούς WH Treg NIV] αὐτοῖς RP 35 ἔλεγον WH Treg NIV] λέγουσιν RP 36 τί φάγωσιν WH Treg NIV] ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν RP 37 δώσομεν WH Treg NIV] δώμεν RP 38 ἔχετε ἄρτους WH] ἄρτους ἔχετε Treg NIV RP • ὑπάγετε WH Treg NIV] + και RP 39 ανακλῖναι Treg NIV RP] ανακλιθῆναι WH 40 Ἦ κατὰ WH Treg NIV] ἀνά RP • Ἦ κατὰ WH Treg NIV] ἀνά RP

καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἄυτοῦ ἵνα ἄαρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. **42** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν· **43** καὶ ἦσαν ἄκλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα ἄ καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. **44** καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες ἄ τοὺς ἄρτους ἄ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν ἄ εἰς τὸ πέραν ἄ πρὸς Βηθσαϊδάν, ἔως αὐτὸς ἄπολύει τὸν ὄχλον. **46** καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὁψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **48** καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος ἄ αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἠθέλεν παρελθεῖν αὐτοὺς. **49** οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἄ ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἄ ἔδοξαν ὄτι φάντασμα ἔστιν ἄ καὶ ἀνέκραξαν, **50** πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. ἄ ὁ δὲ εὐθὺς ἄ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **51** καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἄ ἐκ περισσοῦ ἄ ἐν ἑαυτοῖς ἄ ἐξίσταντο, **52** οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἄ ἀλλ' ἦν ἄ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἄ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς ἄ Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. **54** καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου ἄ εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν **55** ἄ περιέδραμον ὄλην τὴν χῶραν ἐκείνην καὶ ἄ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὄπου ἠκούου ἄ ὄτι ἔστιν. **56** καὶ

6:41 αὐτοῦ NIV RP] – WH Treg • παρατιθῶσιν WH NIV] παραθῶσιν Treg RP **43** κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα WH NIV] κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πληρώματα Treg; κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις RP **44** τοὺς ἄρτους WH Treg RP NA] – NIV **45** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • εἰς τὸ πέραν WH Treg RP NA] – NIV • ἀπολύει WH Treg NIV] ἀπολύση RP **48** ἰδὼν WH Treg NIV] εἶδεν RP • αὐτοῖς WH Treg NIV] + καὶ RP **49** ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα WH NIV] περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης Treg RP • ὄτι φάντασμα ἔστιν WH NIV] φάντασμα εἶναι Treg RP **50** ὁ δὲ εὐθὺς WH NIV] καὶ εὐθὺς Treg; Καὶ εὐθέως RP **51** ἐκ περισσοῦ Treg NIV RP] – WH • ἐξίσταντο WH Treg NIV] + καὶ ἐθαύμαζον RP **52** ἀλλ' ἦν WH Treg NIV] ἦν γὰρ RP **53** ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς WH NIV] ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Treg RP **54** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP **55** περιέδραμον ὄλην τὴν χῶραν ἐκείνην καὶ WH Treg NIV] περιδραμόντες ὄλην τὴν περίχωρον ἐκείνην RP • ὄτι WH NIV] + ἐκεῖ Treg RP

ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἄγρους ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεισαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7:1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν ἢ τοὺς ἄρτους — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμούς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν — 5 καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων· 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε· 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἶπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Κορβάν, ὃ ἐστὶν Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ

6:56 εἰς πόλεις ἢ εἰς WH Treg NIV] πόλεις ἢ RP • ἐτίθεισαν WH Treg NIV] ἐτίθουν RP • ἤψαντο WH Treg NIV] ἤπτοντο RP 7:2 ὅτι κοιναῖς ... ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν WH Treg NIV] κοιναῖς ... ἀνίπτοις ἐσθίουσιν RP • τοὺς WH Treg NIV] – RP • ἄρτους WH Treg NIV] + ἐμέψαντο RP 4 ἀγορᾶς WH Treg RP NA] + ὅταν ἔλθωσιν NIV • βαπτίσωνται Treg NIV RP] ῥαντίσωνται WH • καὶ κλινῶν Treg RP NA] – WH NIV 5 καὶ WH Treg NIV] Ἐπειτα RP • οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου WH Treg NIV] οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσιν RP • κοιναῖς WH Treg NIV] ἀνίπτοις RP 6 δὲ WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP • αὐτοῖς WH NIV] ὅτι Treg RP • ὅτι WH NIV] – Treg RP 8 ἀφέντες WH Treg NIV] + γὰρ RP • ἀνθρώπων WH NIV] + βαπτισμούς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε Treg RP 9 τηρήσητε WH Treg NIV RP] στήσητε WH^{marg} NA 12 οὐκέτι WH Treg NIV] καὶ οὐκέτι RP

Ἦ πατρί ἢ τῇ Ἦ μητρί, **13** ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος Ἦ πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἦ Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ Ἦ σύνετε. **15** οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται Ἦ κοινῶσαι αὐτόν· ἄλλὰ τὰ Ἦ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά· ἐστιν τὰ κοινῶντα τὸν Ἦ ἄνθρωπον.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν Ἦ εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἦ τὴν παραβολὴν·. **18** καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοὶ ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, **19** ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἄλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται; —Ἦ καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα. **20** ἔλεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον ἐκεῖνο κοινῶ τὸν ἄνθρωπον· **21** ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, Ἦ πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, **22** μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφάνια, ἀφροσύνη· **23** πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινῶ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἦ ἐκεῖθεν δὲ Ἦ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ Ἦ ὄρια Ἦ Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γινῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν· **25** Ἦ ἄλλ' εὐθύς ἀκούσασα Ἦ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἣς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· **26** Ἦ ἢ δὲ γυνὴ ἦν Ἦ Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν Ἦ ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. **27** καὶ ἔλεγεν Ἦ αὐτῇ· Ἦ Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα,

7:12 πατρί WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • μητρί WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **14** πάλιν WH Treg NIV] πάντα RP • Ἀκούσατέ WH Treg NIV] Ἀκούετέ RP • σύνετε WH Treg NIV] συνίετε RP **15** κοινῶσαι αὐτόν WH NIV] αὐτὸν κοινῶσαι Treg RP • ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά WH NIV] + ἐκεῖνά Treg; ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἐκεῖνά RP • ἄνθρωπον WH NIV] + **16** Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω Treg RP **17** εἰς WH Treg RP NA] + τὸν NIV • τὴν παραβολὴν WH Treg NIV] περὶ τῆς παραβολῆς RP **19** καθαρίζων WH Treg NIV] καθαρίζων RP **21-22** πορνεῖαι κλοπαί φόνοι μοιχεῖαι WH Treg NIV] μοιχεῖαι πορνεῖαι φόνοι κλοπαί RP **24** Ἦ ἐκεῖθεν δὲ WH NIV] Καὶ ἐκεῖθεν Treg RP • ὄρια WH Treg NIV] μεθόρια RP • Τύρου NIV] + καὶ Σιδῶνος WH Treg RP **25** ἄλλ' εὐθύς ἀκούσασα WH Treg NIV] Ἀκούσασα γὰρ RP **26** Ἦ δὲ γυνὴ ἦν WH NIV] Ἦ γυνὴ δὲ ἦν Treg; ἦν δὲ Ἦ γυνὴ RP **27** καὶ ἔλεγεν WH Treg NIV] Ὅ δὲ Ἦ ἱησοῦς εἶπεν RP

οὐ γάρ ἄκαλόν ἐστιν ἁλαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. **28** ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐπίκουρε, καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. **29** καὶ εἶπεν αὐτῇ· Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπάγε, ἐξεληλυθεν ἔκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. **30** καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὔρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνά μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως. **32** καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. **33** καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, **34** καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· Εἴπαθα, ὃ ἐστὶν Διανοίχθητι. **35** καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. **36** καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶς λέγωνσιν ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. **37** καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποιήκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

8:1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· **2** Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· **3** καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσετε εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν

7:27 **καλόν ἐστιν** RP] ἐστιν καλόν WH Treg NIV • **τοῖς κυναρίοις βαλεῖν** WH Treg NIV] βαλεῖν τοῖς κυναρίοις RP **28 Κύριε** Holmes NA] Ναὶ κύριε WH Treg NIV RP • **καὶ** WH Treg NA] + γὰρ NIV RP • **ἐσθίουσιν** WH Treg NIV] ἐσθίει RP **29** **ἐκ ... σου τὸ δαιμόνιον** WH NIV] τὸ δαιμόνιον ἐκ ... σου Treg RP **30** **παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός** WH Treg NIV] δαιμόνιον ἐξεληλυθός καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης RP **31** **ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς** WH Treg NIV] καὶ Σιδῶνος ἦλθεν πρὸς RP **32** **καὶ** WH Treg NIV] – RP • **μογιάλον** WH NIV] μογγιάλον Treg RP **35** **καὶ** WH Treg] + εὐθέως NIV RP • **ἠνοίγησαν** WH Treg NIV] διανοίχθησαν RP **36** **λέγωνσιν** WH Treg NIV] εἶπωσιν RP • **αὐτοῖς διεστέλλετο αὐτοὶ** WH Treg NIV] αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο RP **37** **καὶ** WH Treg] + τοὺς NIV RP **8:1** **πάλιν πολλοῦ** WH Treg NIV] παμπόλλου RP • **προσκαλεσάμενος** WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • **μαθητὰς** WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP

τῇ ὁδῷ· «καὶ τινες ἂν αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἦκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι Πόθεν τούτους δυνησεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· Ἑπτὰ. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἐκλάσεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν «καὶ ταῦτα παρατιθέναι». 8 «καὶ ἔφαγον» καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· Τί ἢ γενεὰ αὕτη ἰζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφείδεν αὐτούς «πάλιν ἐμβὰς» ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· Ὁραῖτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἐκλάσα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους «κλασμάτων πλήρεις» ἦρατε; λέγουσιν

8:3 καὶ τινες WH Treg NIV | τινὲς γὰρ RP • ἀπὸ WH Treg NIV | – RP • ἦκασιν Treg NIV | εἰσὶν WH; ἦκουσιν RP 4 ὅτι WH Treg NIV | – RP 5 ἠρώτα WH Treg NIV | ἐπηρώτα RP 6 παραγγέλλει WH Treg NIV | παρήγγειλεν RP • παρατιθῶσιν WH Treg NIV | παραθῶσιν RP 7 αὐτὰ WH Treg NIV | – RP • καὶ ταῦτα παρατιθέναι WH Treg NIV | παραθεῖναι καὶ αὐτά RP 8 καὶ ἔφαγον WH Treg NIV | Ἐφαγον δὲ RP 9 δὲ WH NIV | + οἱ φαγόντες Treg RP 10 εὐθὺς WH Treg NIV | εὐθέως RP 12 ἰζητεῖ σημεῖον WH Treg NIV | σημεῖον ἐπιζητεῖ RP • ὑμῖν Treg NIV RP | – WH 13 πάλιν ἐμβὰς WH NA | πάλιν ἐμβὰς εἰς πλοῖον Treg; ἐμβὰς πάλιν εἰς τὸ πλοῖον NIV; ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον RP 16 ἀλλήλους WH Treg NA | + λέγοντες NIV RP • ἔχουσιν WH Treg NA | ἔχομεν NIV RP 17 γνοὺς WH NA | + ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP • πεπωρωμένην WH Treg NIV | Ἐτι πεπωρωμένην RP 19 κλασμάτων πλήρεις WH Treg NIV | πλήρεις κλασμάτων RP

αὐτῶ· Δώδεκα. **20** ὅτε ἴκαι τοὺς ἐπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; ἴκαι λέγουσιν αὐτῶ· Ἐπτὰ. **21** και ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἰούπω συνίετε;

22 Και ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. και φέρουσιν αὐτῶ τυφλὸν και παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. **23** και ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἔξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, και πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἐπηρώτα αὐτόν· Εἴ τι ἴβλέπεις; **24** και ἀναβλέψας ἔλεγεν· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὀρά περιπατοῦντας. **25** εἴτα πάλιν ἔπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, και διέβλεψεν και ἀπεκατέστη και ἐνέβλεπεν ἰηλαυγῶς ἄπαντα. **26** και ἀπέστειλεν αὐτὸν ἴεἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην ἴεἰσέλθης.

27 Και ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς και οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· και ἐν τῇ ὁδῶ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἀνθρωποὶ εἶναι; **28** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῶ λέγοντες· ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, και ἄλλοι Ἰλιαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶς τῶν προφητῶν. **29** και αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἴἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῶ· Σὺ εἶ ὁ χριστός. **30** και ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.

31 Και ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν και ἀποδοκιμασθῆναι ἴὕπὸ τῶν πρεσβυτέρων και τῶν ἀρχιερέων και τῶν γραμματέων και ἀποκτανθῆναι και μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· **32** και παρρησία τὸν λόγον ἐλάλει. και προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῶ. **33** ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς και ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν

8:20 και NIV] – WH NA; δὲ Treg RP • και λέγουσιν αὐτῶ WH NIV] οἱ δὲ εἶπον Treg RP **21 Οὔπω** WH NIV] Πῶς Treg; Πῶς οὐ RP **22 ἔρχονται** WH Treg NIV] ἔρχεται RP **23 ἐξήνεγκεν** WH Treg NIV] ἐξήγαγεν RP • **βλέπεις** WH NIV] βλέπει Treg RP **25 ἐπέθηκεν** NIV RP] ἔθηκεν WH Treg • **διέβλεψεν και ἀπεκατέστη και ἐνέβλεπεν** WH Treg NIV] ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Και ἀποκατεστάθη και ἐνέβλεψεν RP • **ἄπαντα** WH Treg NIV] ἄπαντας RP **26 εἰς** WH Treg NIV] + τὸν RP • **εἰσέλθης** WH NIV] + μηδὲ εἶπης τινὶ ἐν τῇ κώμῃ Treg RP **28 εἶπαν αὐτῶ λέγοντες** WH NIV] ἀπεκρίθησαν αὐτῶ λέγοντες Treg; ἀπεκρίθησαν RP • **ὅτι** WH NIV] – Treg RP • **ὅτι εἶς** WH Treg NIV] ἕνα RP **29 ἐπηρώτα αὐτούς** WH Treg NIV] λέγει αὐτοῖς RP • **ἀποκριθεὶς** WH Treg NIV] + δὲ RP **31 ὑπὸ** WH Treg NIV] ἀπὸ RP **32 ὁ Πέτρος αὐτὸν** WH Treg NIV] αὐτὸν ὁ Πέτρος RP

Ἐπεὶ δὲ ἔειπεν αὐτοῖς· «Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· «Εἴ τις ἠέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. **35** ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου σώσει αὐτήν. **36** τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδήσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; **37** τί γὰρ ἔδοξεν ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; **38** ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. **9:1** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἑσθηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, **3** καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ ὡς λίαν ὅσα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. **4** καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. **5** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ

8:33 Πέτρον WH Treg NIV | τῷ Πέτρῳ RP • καὶ λέγει WH Treg NIV | λέγων RP **34** Εἴ τις WH Treg NIV | Ὅστις RP • ἐλθεῖν WH | ἀκολουθεῖν Treg NIV RP **35** ἂν WH Treg NIV | ἂν RP • ψυχὴν αὐτοῦ Treg NIV RP | ἑαυτοῦ ψυχὴν WH • ἀπολέσει WH Treg NIV | ἀπολέσει RP • ψυχὴν αὐτοῦ WH NIV | ἑαυτοῦ ψυχὴν Treg RP • σώσει WH Treg NIV | οὗτος σώσει RP **36** ὠφελεῖ WH NIV | ὠφελήσει Treg RP • ἄνθρωπον WH NIV RP | τὸν ἄνθρωπον Treg • κερδήσαι τὸν ... καὶ ζημιωθῆναι WH NIV | ἂν κερδήσῃ τὸν ... καὶ ζημιωθῇ Treg RP **37** τί γὰρ WH Treg NIV | Ἡ τί RP • δοῖ WH Treg NIV | δώσει RP **9:1** τῶν ὧδε RP | ὧδε τῶν WH Treg NIV **2** καὶ WH Treg RP] + τὸν NIV **3** ἐγένετο WH NIV | ἐγένοντο Treg RP • λίαν WH Treg NIV | + ὡς χιών RP • οὕτως WH Treg NIV] – RP **5** τρεῖς σκηνάς WH Treg NIV | σκηνάς τρεῖς RP **6** ἀποκριθῇ WH Treg NIV | λαλήσει RP • ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο WH Treg NIV | ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι RP

μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἄποκριθῆ, ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἔγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἄλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς εἶδον διηγῶνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἥλιον δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἥλιος μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα, καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῆ; 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἥλιος ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 καὶ εὐθύς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. 18 καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσῃ αὐτόν, καὶ ἀφρίζῃ καὶ τρίξῃ τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτόν

9:7 ἐγένετο WH NIV | ᾔλθεν Treg RP • ἀκούετε αὐτοῦ WH Treg NIV | αὐτοῦ ἀκούετε RP 8 ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν Treg NIV RP | μεθ' ἑαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον WH 9 Καὶ καταβαινόντων WH Treg NIV | Καταβαινόντων δὲ RP • ἐκ WH NIV | ἀπὸ Treg RP • ἂ εἶδον διηγῶνται WH Treg NIV | διηγῶνται ἂ εἶδον RP 12 ἔφη WH Treg NIV | ἀποκριθεὶς εἶπεν RP • ἀποκαθιστάνει WH Treg NIV | ἀποκαθιστᾶ RP • ἐξουδενηθῆ WH Treg NIV | ἐξουδενωθῆ RP 13 ἤθελον WH Treg NIV | ἠθέλησαν RP 14 ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον WH Treg NIV | ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν RP • πρὸς αὐτούς WH Treg NIV | αὐτοῖς RP 15 εὐθύς WH Treg NIV | εὐθέως RP • ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν WH Treg NIV | ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη RP 16 αὐτούς WH Treg NIV | τοὺς γραμματεῖς RP • αὐτούς Holmes | αὐτούς WH Treg NIV RP 17 ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ... ὄχλου WH Treg NIV | ἀποκριθεὶς εἰς ... ὄχλου εἶπεν RP 18 ἐὰν WH Treg NIV | ἂν RP • ὀδόντας WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP 19 αὐτοῖς WH Treg NIV | αὐτῷ RP 20 τὸ πνεῦμα εὐθύς WH Treg NIV | εὐθέως τὸ πνεῦμα RP

πρός με. **20** και ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἔτι πνεῦμα εὐθὺς ἔσυνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. **21** καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκ παιδιοῦθεν. **22** καὶ πολλάκις ἔβαλεν αὐτὸν εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. **23** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τὸ εἶ δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. **24** εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. **25** ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. **26** καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. **27** ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. **28** καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; **29** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 Κακεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· **31** ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. **32** οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

9:20 συνεσπάραξεν WH NIV | ἐσπάραξεν Treg RP **21** Ἐκ WH Treg NIV | – RP **22** καὶ εἰς πῦρ αὐτόν WH NIV | αὐτόν καὶ εἰς πῦρ Treg; αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ RP • δύνῃ WH Treg NIV | δύνασαι RP **23** δύνῃ WH Treg NIV | δύνασαι πιστεῦσαι RP **24** εὐθὺς WH NIV | καὶ εὐθὺς Treg; καὶ εὐθέως RP • παιδίου WH Treg NIV | + μετὰ δακρύων RP • Πιστεύω WH Treg NIV | + κύριε RP **25** ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα WH Treg NIV | πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν RP • ἐπιτάσσω σοι WH Treg NIV | σοι ἐπιτάσσω RP **26** κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας WH Treg NIV | κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν RP • τοὺς WH Treg NIV | – RP **27** τῆς χειρὸς αὐτοῦ WH Treg NIV | αὐτόν τῆς χειρὸς RP **28** εἰσελθόντος αὐτοῦ WH Treg NIV | εἰσελθόντα αὐτόν RP • κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν WH Treg NIV | ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν RP **29** προσευχῇ WH NIV | + καὶ νηστεία Treg RP **30** παρεπορεύοντο NIV RP | ἐπορεύοντο WH Treg **31** μετὰ τρεῖς ἡμέρας WH Treg NIV | τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ RP

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων, πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἕσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 Ὁς ἂν ἐν τῶν τοιοῦτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁς ἂν ἐμὲ ἂν δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτόν, οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὁς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσαί με· 40 ὁς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. 41 Ὁς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἔστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὁς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικείται μύλος ὀνικός περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε ἢ κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν

9:33 ἦλθον WH Treg NIV | ἦλθεν RP • ὁδῷ WH Treg NIV | + πρὸς ἑαυτούς RP 37 ἂν WH Treg NIV | ἐὰν RP • ἂν WH Treg NIV | ἐὰν RP • δέχεται WH Treg NIV | δέξεται RP 38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης WH NIV | + λέγων Treg; Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης λέγων RP • ἐν WH Treg NIV] – RP • καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν WH NIV] ὁς οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν Treg; ὁς οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν RP; ὁς οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν Greeven 40 ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν RP 41 ὀνόματι WH Treg NIV] + μου RP • ὅτι WH Treg NIV] – RP • ἀπολέσῃ WH NIV RP] ἀπολέσει Treg 42 ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP • τούτων WH Treg NIV] – RP • εἰς ἐμέ Treg NIV RP] – WH • μύλος ὀνικός WH Treg NIV] λίθος μυλικός RP 43 σκανδαλίξῃ Treg NIV RP] σκανδαλίση WH • ἐστὶν σε WH Treg NIV] σοι ἐστὶν RP • εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν WH Treg NIV] εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν RP • ἄσβεστον WH NIV] + 44 ὅπου ὁ σκῶληξ αὐτῶν οὐ τελευταῖα καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται Treg RP

ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν Ἦ σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν Ἦ γέενναν. **47** καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίξῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν Ἦ σέ ἐστίν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς Ἦ τὴν Ἦ γέενναν, **48** ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ Ἦ ἀλισθήσεται. **50** καλόν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς Ἦ ἄλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10:1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας Ἦ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Ἦ Καὶ Ἦ ἐπηρώτων αὐτόν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν. **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; **4** οἱ δὲ εἶπαν· Ἦ Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς Ἦ βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολύσαι. **5** ὁ δὲ Ἦ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· **6** ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν Ἦ αὐτούς· **7** ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα Ἦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ἦ, **8** καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ· **9** ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ Ἦ εἰς τὴν οἰκίαν Ἦ πάλιν οἱ μαθηταὶ Ἦ περὶ τούτου Ἦ ἐπηρώτων αὐτόν. **11** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὁς Ἦ ἄν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλον

9:45 σε WH Treg NIV] σοι RP • γέενναν WH NIV] + εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον **46** ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται Treg RP **47** σέ WH Treg NIV] σοι RP • τὴν Treg NIV RP] – WH • γέενναν WH Treg NIV] + τοῦ πυρός RP **49** ἀλισθήσεται WH NIV] + καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται Treg RP **50** ἄλα WH Treg NIV] ἄλας RP **10:1** καὶ WH Treg NIV] διὰ τοῦ RP **2** Καὶ Holmes WH^{mag}] + προσελθόντες Φαρισαῖοι WH Treg NIV RP • ἐπηρώτων WH Treg NIV] ἐπηρώτησαν RP **4** Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς WH Treg NIV] Μωϋσῆς ἐπέτρεψεν RP **5** ὁ δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ RP **6** αὐτούς WH Treg NIV] + ὁ θεός RP **7** καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Treg NIV RP] – WH **10** εἰς τὴν οἰκίαν WH Treg NIV] ἐν τῇ οἰκίᾳ RP • περὶ τούτου WH Treg NIV] αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ RP • ἐπηρώτων WH NIV] ἐπηρώτησαν Treg RP **11** ἄν WH Treg NIV] ἐὰν RP

μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν, **12** καὶ ἐὰν ἑαυτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον ἄλλον μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἑαυτῶν ἄψῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπέτιμῃσαν αὐτοῖς. **14** ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **15** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. **16** καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ ἑκατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν εἶς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; **18** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. **19** τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ φονεύσης, Μὴ μοιχεύσης, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσης, Μὴ ἀποστερήσης, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. **20** ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. **21** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν ἑσέ ὑστερεῖ· ὕπαγε ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δός τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. **22** ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. **24** οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **25** εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιαῆς τῆς ῥαφίδος διαελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** οἱ δὲ

10:12 αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον WH Treg NIV] ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ RP **13** αὐτῶν ἄψῃται WH NIV] ἄψῃται αὐτῶν Treg RP • ἐπέτιμῃσαν αὐτοῖς WH NIV] ἐπέτιμῶν τοῖς προσφέρουσιν Treg RP **15** ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP **16** κατευλόγει τιθεὶς ... αὐτά WH NIV] κατηυλόγει τιθεὶς ... αὐτά Treg; τιθεὶς ... αὐτά, εὐλόγει αὐτά RP **19** φονεύσης Μὴ μοιχεύσης WH NIV] μοιχεύσης μὴ φονεύσης Treg RP **20** ἔφη WH NIV] ἀποκριθεὶς ἔφη Treg; ἀποκριθεὶς εἶπεν RP **21** σε WH NIV] σοι Treg RP • τοῖς WH NIV] Treg RP • μοι WH Treg NIV] + ἄρας τὸν σταυρόν RP **24** ἐστὶν WH NIV] + τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν Treg RP **25** τῆς τρυμαλιαῆς τῆς NIV RP] τρυμαλιαῆς WH Treg • διελθεῖν WH Treg NIV] εἰσελθεῖν RP

περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἔμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶ, πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῶ θεῷ.

28 Ἦρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῶ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἐσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοῦς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν 33 ὅτι Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἴς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἴς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον

10:26 ἑαυτούς Treg NIV RP] αὐτόν WH 27 ἔμβλέψας WH Treg NIV] + δὲ RP • δυνατὰ WH Treg NIV] + ἐστὶν RP 28 λέγειν ὁ Πέτρος WH NIV] ὁ Πέτρος λέγειν Treg RP • ἠκολουθήκαμέν WH Treg NIV] ἠκολουθήσαμέν RP 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς WH NIV] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Treg RP • μητέρα ἢ πατέρα WH Treg NIV] πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα RP 30 μητέρας WH NIV RP] μητέρα Treg 31 οἱ WH Treg NIV] – RP 32 οἱ δὲ WH Treg NIV] καὶ RP 33 τοῖς WH Treg NIV] – RP 34 ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν WH Treg NIV] μαστιγώσουσιν αὐτόν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ RP • ἀποκτενοῦσιν WH NIV] + αὐτόν Treg RP • μετὰ τρεῖς ἡμέρας WH Treg NIV] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ RP 35 οἱ Treg NIV RP] + δύο WH • αὐτῷ WH Treg NIV] – RP • σε WH Treg NIV] – RP 36 ποιήσω WH Treg] με ποιήσω NIV; ποιήσαι με RP 37 σου ἐκ δεξιῶν WH Treg NIV] ἐκ δεξιῶν σου RP • ἀριστερῶν WH Treg NIV] εὐωνύμων σου RP

ὁ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὁ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; **39** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ ποτήριον ὁ ἐγὼ πίνω πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὁ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε, **40** τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **42** καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν αὐτοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. **43** οὐχ οὕτως δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, **44** καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· **45** καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχῶν. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχῶν καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἰκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν· **47** καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνὸς ἔστιν ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· Υἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. **48** καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶν μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. **49** καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Φωνήσατε αὐτόν· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. **50** ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **51** καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ραββουни, ἵνα ἀναβλέψω. **52** καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

10:38 ἢ WH Treg NIV] καὶ RP **39** Τὸ WH Treg NIV] + μὲν RP **40** ἢ WH Treg NIV] καὶ RP **42** καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς RP **43** ἔστιν WH Treg NIV] ἔσται RP • ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP • μέγας γενέσθαι WH Treg NIV] γενέσθαι μέγας RP **44** ἂν WH Treg NIV] ἐὰν Treg RP • ἐν ὑμῖν εἶναι WH NIV] ὑμῶν εἶναι Treg; ὑμῶν γενέσθαι RP **46** ὁ WH Treg NIV] – RP • τυφλὸς WH Treg NIV] ὁ τυφλὸς RP • προσαίτης ἐκάθητο ... ὁδόν WH Treg NA] ἐκάθητο ... ὁδὸν προσαιτῶν NIV RP **47** Ναζαρηνὸς WH Treg NIV] Ναζωραῖός RP • Υἱὲ WH Treg NIV] Ὁ υἱὸς RP **49** Φωνήσατε αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν φωνηθῆναι RP • ἔγειρε WH Treg NIV] ἔγειραι RP **50** ἀναπηδήσας WH Treg NIV] ἀναστὰς RP **51** αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν WH Treg NIV] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς RP • σοι θέλεις ποιήσω WH Treg NIV] θέλεις ποιήσω σοί RP **52** καὶ ὁ WH NIV] ὁ δὲ Treg RP • εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • αὐτῷ WH Treg NIV] τῷ Ἰησοῦ RP

11:1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **2** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθύς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἴστω ἀνθρώπων ἑκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. **3** καὶ ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθύς αὐτὸν ἀποστέλλει ἄλλοι δύο. **4** καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. **5** καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; **6** οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφήκαν αὐτούς. **7** καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. **8** καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. **9** καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον Ὠσαννὰ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. **10** Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυὶδ Ὠσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὅψε ἡδὴ οὖσης τῆς ὥρας ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπέινασεν. **13** καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰς αὐτήν, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα, ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. **14** καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι· καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

11:2 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • οὕτω WH Treg NIV] – RP • ἐκάθισεν WH NIV] κεκάθικεν Treg RP • λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε WH Treg NIV] λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε RP **3** ὅτι RP] – WH Treg NIV • εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • πάλιν WH Treg NIV] – RP **4** καὶ ἀπῆλθον WH Treg NIV] Ἀπῆλθον δὲ RP • πρὸς WH Treg NIV] + τὴν RP **6** εἶπεν WH Treg NIV] ἐνετείλατο RP **7** φέρουσιν WH Treg NIV] ἤγαγον RP • ἐπιβάλλουσιν WH Treg NIV] ἐπέβαλον RP • αὐτόν WH Treg NIV] αὐτῷ RP **8** καὶ πολλοὶ WH Treg NIV] Πολλοὶ δὲ RP • κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν WH Treg NIV] ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστράννουσιν εἰς τὴν ὁδόν RP **9** ἔκραζον WH Treg NIV] + λέγοντες RP **10** βασιλεία WH Treg NIV] + ἐν ὀνόματι κυρίου RP **11** Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς καὶ RP • ὅψε WH] ὀψίας Treg NIV RP **13** ἀπὸ WH Treg NIV] – RP • τι εὐρήσει WH Treg NIV] εὐρήσει τι RP • ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν WH Treg NIV] οὐ γὰρ ἦν καιρὸς RP **14** ἀποκριθεὶς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ WH Treg NIV] ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα RP

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἰσειελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περισσότερὰς κατέστρεψεν 16 καὶ οὐκ ᾔφειεν ἵνα τις διενέγκῃ σκευὸς διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν ἄλλοις καὶ ἔλεγεν ἄλλοις· Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. 18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ἅπας γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσseto ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτ' εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Ραββί, ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν θεοῦ· 23 ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν εἶπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἀρθῆτι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτόν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῆς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω

11:15 εἰσειελθὼν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • τοὺς WH Treg NIV] – RP 17 καὶ ἔλεγεν WH Treg NIV] λέγων RP • αὐτοῖς Treg NIV RP] – WH • πεποιήκατε WH Treg NIV] ἐποιήσατε RP 18 ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς WH Treg NIV] γραμματεῖς καὶ οἱ ἄρχιερεῖς RP • πᾶς γὰρ WH Treg NIV] ὅτι πᾶς RP 19 ὅταν WH Treg NIV] ὅτε RP • ἐξεπορεύοντο WH Treg NIV] ἐξεπορεύετο RP 20 παραπορευόμενοι πρῶτ' WH Treg NIV] πρῶτ' παραπορευόμενοι RP 23 ἄμην WH NIV] + γὰρ Treg RP • πιστεύῃ WH NIV] πιστεύση Treg RP • ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ WH Treg NIV] ἃ λέγει γίνεται ἔσται αὐτῷ ὁ ἐὰν εἶπῃ RP 24 προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε WH Treg NIV] ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε RP • ἐλάβετε WH Treg NIV] λαμβάνετε RP 25 στήκετε WH Treg NIV] στήκητε RP • ὑμῶν WH Treg NIV] + 26 εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν RP 28 ἔλεγον WH Treg NIV] λέγουσιν RP • ἢ WH NIV] καὶ Treg RP • ἔδωκεν τὴν ... ταύτην WH Treg NIV] τὴν ... ταύτην ἔδωκεν RP 29 Ἰησοῦς WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP

Ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκριθῆτέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· **30** τὸ βάπτισμα Ἐγὼ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκριθῆτέ μοι. **31** καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· Ἐπίειπμεν; ἢ ἐν εἰπόμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **32** ἀλλὰ εἰπόμεν· Ἐξ ἀνθρώπων;— ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον, ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. **33** καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· Οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12:1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν· Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήμιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. **2** καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· **3** καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. **4** καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κακείνον ἔκεφαλίσαν καὶ ἠτίμασαν. **5** καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κακείνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. **6** ἔτι ἕνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητὸν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. **7** ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. **8** καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν ἔξω τοῦ

11:29 ἕμᾱς WH Treg NIV] + καὶ ἐγὼ RP **30** τὸ WH Treg NIV] – RP **31** διελογίζοντο WH Treg NIV] ἐλογίζοντο RP • **Τί** εἰπόμεν; Holmes] – WH Treg NIV RP • οὖν WH NIV RP] – Treg **32** ὄχλον WH NIV] λαόν Treg RP • ὄντως ὅτι WH Treg NIV] ὅτι ὄντως RP **33** τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν WH Treg NIV] λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ RP • Ἰησοῦς WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP **12:1** λαλεῖν WH Treg NIV] λέγειν RP • ἄνθρωπος ἐφύτευσεν WH NIV] ἐφύτευσεν ἄνθρωπος Treg RP **2** τῶν καρπῶν WH Treg NIV] τοῦ καρποῦ RP **3** καὶ WH Treg NIV] Οἱ δὲ RP **4** κακείνον WH Treg NIV] + λιθοβολήσαντες RP • ἐκεφαλίσαν WH NIV] ἐκεφαλαίωσαν Treg RP • ἠτίμασαν WH NIV] ἠτίμησαν Treg; ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον RP **5** καὶ WH Treg NIV] + πάλιν RP • οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτείνοντες WH Treg NIV] τοὺς μὲν δέροντες τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες RP **6** ἕνα ... ἀπέστειλεν WH Treg NIV] οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν καὶ RP • ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς WH Treg NIV] πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον RP **7** πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν WH Treg NIV] εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς RP **8** ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν ἀπέκτειναν καὶ ἐξέβαλον RP

ἀμπελώνος. **9** Ἦ τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελώνα ἄλλοις. **10** οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· **11** παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. **14** Ἦ καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν ἴδουναί κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; **15** ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. **16** οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. **17** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ἰαὐτοῖς· Ἦ τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε ἰαὐτοῖς καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἔξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἔπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· **19** Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ ἄφῃ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **20** ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα· **21** καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν ἄφῃ καταλιπὼν σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· **22** καὶ οἱ ἐπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἔσχατον πάντων ἄφῃ καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. **23** ἐν τῇ ἀναστάσει ὅταν ἀναστῶσιν τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

12:9 τί WH] + οὖν Treg NIV RP 14 καὶ WH Treg NIV] Οἱ δὲ RP • δοῦναι κῆνσον Καίσαρι WH Treg NIV] κῆνσον Καίσαρι δοῦναι RP 17 ὁ δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ RP • αὐτοῖς Treg NIV RP] – WH • τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε WH Treg NIV] Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος RP • ἐξεθαύμαζον WH NIV] ἐθαύμαζον Treg; ἐθαύμασαν RP 18 ἐπηρώτων WH Treg NIV] ἐπηρώτησαν RP 19 μὴ ἀφῆ τέκνον WH NIV] τέκνα μὴ ἀφῆ Treg RP • γυναῖκα WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP 21 μὴ καταλιπὼν WH Treg NIV] καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν RP 22 οἱ ἐπτὰ WH Treg NIV] ἔλαβον αὐτήν οἱ ἐπτὰ καὶ RP • ἔσχατον WH Treg NIV] Ἐσχάτη RP • καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν WH Treg NIV] ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνὴ RP 23 ὅταν ἀναστῶσιν RP NA] –WH Treg NIV

24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; **25** ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς· **26** περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάρου ἄνω· πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; **27** οὐκ ἔστιν ἡ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; **29** ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρώτη ἐστὶν· Ἄκουε, Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, **30** καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. **31** δευτέρα αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. **32** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστίν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· **33** καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσώτερον ἐστὶν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. **34** καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυὶδ ἐστίν; **36** αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν ἐν

12:24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς RP **25** γαμίζονται WH Treg NIV] γαμίσκονται RP • ἄγγελοι WH NIV] + οἱ Treg RP **26** πῶς WH Treg NIV] ὡς RP • ὁ θεὸς ... καὶ ὁ NIV RP] θεὸς ... καὶ WH Treg **27** θεὸς WH Treg NA] ὁ θεὸς NIV RP • ἀλλὰ WH Treg NIV] + θεὸς RP • πολὺ WH NIV] ὑμεῖς οὖν πολὺ Treg RP **28** ἰδὼν Treg NIV] εἰδὼς WH RP • ἀπεκρίθη αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς ἀπεκρίθη RP • ἐντολὴ πρώτη πάντων WH Treg NIV] πρώτη πάντων ἐντολὴ RP **29** ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς WH NIV] + αὐτῷ Treg; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ RP • ἐστίν WH Treg NIV] πάντων τῶν ἐντολῶν RP **30** τῆς Treg NIV RP] - WH • σου WH NIV] + αὕτη πρώτη ἐντολὴ Treg RP **31** δευτέρα WH NIV] + ὁμοία Treg; Καὶ δευτέρα ὁμοία RP **32** καὶ Treg NIV RP] - WH **33** τῆς Treg NIV RP] - WH • συνέσεως WH NIV] + καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς Treg RP • περισσώτερον WH Treg NIV] πλεῖον RP **34** αὐτὸν WH Treg RP NA] - NIV **35** Δαυὶδ ἐστίν WH Treg NIV] ἐστίν Δαυὶδ RP **36** αὐτὸς WH NIV] + γὰρ Treg RP

Ἐν πνεύματι τῷ ἁγίῳ· Ἐἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

38 Καὶ ἐν τῇ διδασχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήμψονται περισσώτερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλοῦσιοι ἔβαλλον πολλά· 42 καὶ ἔλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13:1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπήρῳτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα· 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· Βλέπετε μὴ τις

12:36 τῷ πνεύματι τῷ WH Treg NIV | πνεύματι RP • Εἶπεν WH NIV | λέγει Treg RP • κύριος WH Treg NIV | ὁ κύριος RP • Κάθου WH NIV RP | Κάθισον Treg • ὑποκάτω WH NIV | ὑποπόδιον Treg RP 37 αὐτὸς WH Treg NIV | + οὖν RP • αὐτοῦ ἐστὶν υἱός WH Treg NIV | υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν RP 38 ἐν ... αὐτοῦ ἔλεγεν WH Treg NIV | ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν ... αὐτοῦ RP 41 καθίσας WH Treg NIV | + ὁ Ἰησοῦς RP • κατέναντι WH NIV RP | ἀπέναντι Treg 43 εἶπεν WH Treg NIV | λέγει RP • ἔβαλεν WH Treg NIV | βέβληκεν RP 13:2 Ἰησοῦς WH Treg NIV | + ἀποκριθεὶς RP • ὧδε WH Treg NIV | - RP • λίθον WH Treg NIV | λίθῳ RP 3 ἐπήρῳτα WH Treg NIV | ἐπήρῳτων RP 4 ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα WH Treg NIV | πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι RP 5 ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς WH Treg NIV | ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν RP

ὕμᾱς πλανήσῃ· **6** Ἐπολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι Ἐγὼ εἶμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. **7** ὅταν δὲ ἰκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος. **8** ἐγεροθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται ἰμοί· ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.

9 βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοῦς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἑμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **10** καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἰρώτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. **11** καὶ ὅταν ἰγῶσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί ἰλαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε, οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. **12** καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· **13** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἰδῆτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, **15** ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω τί ἄραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, **16** καὶ ὁ εἰς τὸν ἰάγρον μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἰμάτιον αὐτοῦ. **17** οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **18** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος· **19** ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλιψίς οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἦν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. **20** καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὗς

13:6 πολλοὶ WH NIV] + γὰρ Treg RP **7** ἀκούσητε WH NIV RP] ἀκούετε Treg • δεῖ WH NIV] + γὰρ Treg RP **8** ἔσονται WH Treg NIV] καὶ ἔσονται RP • ἔσονται WH NIV] καὶ ἔσονται Treg RP • ἰμοί WH Treg NIV] + καὶ ταραχαὶ RP • ἀρχὴ WH Treg NIV] ἀρχαὶ RP **9** παραδώσουσιν WH NIV] + γὰρ Treg RP **10** ἰρώτον δεῖ WH Treg NIV] δεῖ ἰρώτον RP **11** καὶ ὅταν WH Treg NIV] Ὅταν δὲ RP • ἰγῶσιν WH Treg NIV] ἰγάγῶσιν RP • ἰλαλήσητε WH Treg NIV] + μηδὲ μελετᾶτε RP **12** καὶ παραδώσει WH Treg NIV] Παραδώσει δὲ RP **14** ἑστηκότα WH Treg NIV] τὸ ῥῆθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὼς RP **15** ὁ WH NIV] + δὲ Treg RP NA • καταβάτω WH NIV] + εἰς τὴν οἰκίαν Treg RP • τι ἄραι WH Treg] ἄραι τι NIV RP **16** ἰάγρον WH Treg NIV] + ὦν RP **18** γένηται WH Treg NIV] + ἡ φυγὴ ὑμῶν RP **19** ἦν WH Treg NIV] ἦς RP **20** ἐκολόβωσεν κύριος WH NIV] κύριος ἐκολόβωσεν Treg RP

ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. **21** Ἔτι καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ ἁριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε· **22** ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφήται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατόν τοὺς ἐκλεκτούς· **23** ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, **25** καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. **26** καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης· **27** καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυναΐξει τοὺς ἐκλεκτούς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· **29** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα ἡ γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. **30** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. **31** ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. **33** βλέπετε ἄγρυπνεῖτε, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν· **34** ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δὸς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. **35** γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ,

13:21 καὶ WH Treg NIV] – RP • ἴδε WH Treg NIV] ἴδου RP • **χριστός** WH NIV] + ἡ Treg RP • ἴδε WH Treg NIV] ἴδου RP **22 δυνατόν** WH NIV] + καὶ Treg RP **23 προεῖρηκα** WH Treg NIV] ἴδου προεῖρηκα RP **25 ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες** WH Treg NIV] τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες RP **27 ἀγγέλους** WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • **ἐκλεκτούς** Treg] + αὐτοῦ WH NIV RP **28 ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς** WH Treg NIV] αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος RP **29 ἴδῃτε ταῦτα** WH Treg NIV] ταῦτα ἴδῃτε RP **30 ταῦτα πάντα** WH Treg NIV] πάντα ταῦτα RP **31 παρελεύσονται** WH Treg NIV] παρελεύσεται RP • **μὴ** NIV RP] – WH Treg • **παρελεύσονται** WH Treg NIV] παρέλθωσιν RP **32 τῆς** WH Treg NIV] – RP • **ἐν** WH Treg NIV] οἱ ἐν RP **33 ἀγρυπνεῖτε** WH NIV] + καὶ προσέχεσθε Treg RP **34 ἐκάστῳ** WH Treg NIV] καὶ ἐκάστῳ RP **35 ἢ** WH Treg NIV] – RP • **μεσονύκτιον** WH Treg NIV] μεσονυκτίου RP

36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὗρη ὑμᾶς καθεύδοντας· 37 ὁ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω· γρηγορεῖτε.

14:1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν, 2 ἔλεγον ἄρα· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· ἔσυτρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς αὐτούς· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον ἁπλοῦς ἢ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί· 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' αὐτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· 8 ὁ ἔσχεν ἐποίησεν, προέλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν ὁ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἔαν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτην πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἁζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε

13:37 δ WH Treg NIV] ἄ RP 14:2 γὰρ WH Treg NIV] δέ RP • ἔσται θόρυβος WH Treg NIV] θόρυβος ἔσται RP 3 συτρίψασα WH NIV] καὶ συτρίψασα Treg RP • τὴν WH Treg NIV] τὸ RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + κατὰ RP 4 αὐτούς WH NIV] + καὶ λέγοντες Treg RP 5 τὸ μύρον WH Treg NIV] - RP • δηναρίων τριακοσίων WH Treg NIV] τριακοσίων δηναρίων RP 7 αὐτοῖς NIV Treg] αὐτοῖς πάντοτε WH; αὐτοῦ RP 8 ἔσχεν WH NIV] + αὕτη Treg RP • τὸ σῶμά μου WH Treg NIV] μου τὸ σῶμα RP 9 δὲ WH Treg NIV] - RP • ἐάν WH NIV RP] ἂν Treg • εὐαγγέλιον WH Treg NIV] + τοῦτο RP 10 Καὶ WH Treg NIV] + ὁ RP • Ἰσκαριώθ ὁ WH NIV] Ἰσκαριώτης ὁ Treg; ὁ Ἰσκαριώτης RP • παραδοῖ αὐτοῖς WH Treg NIV] παραδῶ αὐτὸν RP 11 αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ WH Treg NIV] εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ RP

εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, **14** καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; **15** καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον· ἢ καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. **16** καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. **18** καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. **19** ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἷς· Μήτι ἢ ἐγώ; **20** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρίβλιον. **21** ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν ἡ λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. **23** καὶ ἡ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. **24** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου ἢ τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. **25** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. **27** Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες ἢ σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. **28** ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **29** ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Εἰ καὶ ἢ πάντες

14:14 ἂν WH NIV RP] ἂν Treg • μου WH Treg NIV] – RP **15** καὶ WH Treg NIV] – RP **16** μαθηταὶ WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP **18** ὁ Ἰησοῦς εἶπεν WH NIV] εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Treg RP **19** ἤρξαντο WH NIV] οἱ δὲ ἤρξαντο Treg RP • ἐγώ WH Treg NIV] + Καὶ ἄλλος Μήτι ἐγώ RP **20** δὲ WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP • Εἷς WH NIV] + ἐκ Treg RP • τὸ Treg NIV RP] + ἐν WH **21** ὅτι WH Treg NIV] – RP • καλὸν WH NIV] + ἦν Treg RP **22** λαβῶν WH NA] + ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP • Λάβετε WH Treg NIV] + φάγετε RP **23** λαβῶν WH Treg NIV] + τὸ RP **24** τῆς WH NIV] τὸ τῆς Treg; τὸ τῆς καινῆς RP • ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν WH Treg NIV] περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον RP **27** σκανδαλισθήσεσθε WH Treg NIV] + ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ RP • τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται WH Treg NIV] διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα RP **29** Εἰ καὶ WH Treg NIV] Καὶ εἰ RP

σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. **30** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ἑταύτη τῇ νυκτὶ ἢ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἑταπαρνήσῃ. **31** ὁ δὲ ἑκπερισσῶς ἐλάλει· Ἐὰν ἑδέξῃ με ἑ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἑταπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἑλεγον.

32 Καὶ ἑρχονται εἰς χωρίον οὐ τὸ ὄνομα Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὡδε ἑως προσεῖξωμαι. **33** καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ ἑΙάκωβον καὶ ἑΙωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἑῤῥξατο ἑκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, **34** καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἑστιν ἡ ψυχὴ μου ἑως θανάτου· μείνατε ὡδε καὶ γρηγορεῖτε. **35** καὶ ἑπροελθὼν μικρὸν ἑπιπτεν ἑ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἑνα εἰ δυνατόν ἑστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, **36** καὶ ἑλεγεν· Αββα ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἑτοῦτο ἀπ' ἑμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. **37** καὶ ἑρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεῦδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεῦδεις; οὐκ ἑσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; **38** γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἑνα μὴ ἑἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. **39** καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. **40** καὶ ἑπάλιν ἐλθὼν εῦρεν αὐτοὺς ἑ καθεῦδοντας, ἡσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἑκαταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἡδεῖσαν τί ἑἀποκριθῶσιν αὐτῷ. **41** καὶ ἑρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεῦδετε ἑτὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἡἤλθεν ἡ ὥρα, ἑιδου παραδιδόται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. **42** ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἑιδου ὁ παραδιδούς με ἡγγικεν.

43 Καὶ ἑεὐθὺς ἑτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ἑἸούδας ἑεἷς τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ ἑὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ

14:30 ταύτη τῇ νυκτὶ WH Treg NIV | ἐν τῇ νυκτὶ ταύτη RP • με ἑταπαρνήσῃ WH Treg NIV | ἑταπαρνήσῃ με RP **31** ἑκπερισσῶς ἐλάλει WH Treg NIV | ἑκπερισσοῦ ἑλεγεν μἄλλον RP • δέξῃ με WH Treg NIV | με δέξῃ RP • ἑταπαρνήσομαι WH Treg NIV | ἑταπαρνήσομαι RP **33** ἑΙάκωβον καὶ Treg NIV RP | τὸν ἑΙάκωβον καὶ τὸν WH NA • αὐτοῦ WH Treg NIV | ἑαυτοῦ RP **35** προελθὼν μικρὸν ἑπιπτεν WH NIV | προσελθὼν μικρὸν ἑπέσεν Treg RP **36** τοῦτο ἀπ' ἑμοῦ WH Treg NIV | ἀπ' ἑμοῦ τοῦτο RP **38** ἑἔλθητε WH NIV | εἰσέλθητε Treg RP **40** πάλιν ἐλθὼν εῦρεν αὐτοὺς WH NIV | ἐλθὼν εῦρεν αὐτοὺς Treg; ὑποστρέψας εῦρεν αὐτοὺς πάλιν RP • αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ WH NIV | οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν Treg RP • καταβαρυνόμενοι WH Treg NIV | βεβαρηνμένοι RP • ἀποκριθῶσιν αὐτῷ WH Treg NIV | αὐτῷ ἀποκριθῶσιν RP **41** τὸ WH NIV | – Treg RP **43** εὐθὺς WH Treg NIV | εὐθέως RP • ἑΙούδας NIV RP | ὁ ἑΙούδας WH; ὁ ἑΙούδας ὁ ἑἸσκαριώτης Treg • εἷς WH Treg NIV | + ὢν RP • ὄχλος WH Treg NIV | + πολὺς RP

τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. **44** δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἄπάγετε ἀσφαλῶς. **45** καὶ ἐλθὼν ἑὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· Ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **46** οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. **47** εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ῥάτιον. **48** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; **49** καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. **50** καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες·.

51 Καὶ νεανίσκος τις ἑσθλησεν αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, **52** ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. **54** καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. **55** οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ἠύρισκον· **56** πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. **57** καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες **58** ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω· **59** καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. **60** καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν· τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; **61** ὁ δὲ ἐσιῶπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν·. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; **62** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι, καὶ ὄψεσθε

14:44 ἀπάγετε WH Treg NIV] ἀπαγάγετε RP 45 εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • Ῥαββί WH Treg NIV] αὐτῷ Ῥαββί Ῥαββί RP 46 τὰς χεῖρας αὐτῷ WH Treg NIV] ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν RP 47 τις WH NIV RP] – Treg • ῥάτιον WH Treg NIV] ῥάτιον RP 50 ἔφυγον πάντες WH Treg NIV] πάντες ἔφυγον RP 51 νεανίσκος τις WH Treg NIV] εἷς τις νεανίσκος RP • συνηκολούθει WH Treg NIV] ἠκολούθησεν RP • αὐτόν WH Treg NIV] + οἱ νεανίσκοι RP 52 ἔφυγεν WH Treg NIV] + ἀπ' αὐτῶν RP 53 συνέρχονται WH NIV] + αὐτῷ Treg RP 61 οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν WH Treg NIV] οὐδὲν ἀπεκρίνατο RP

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **63** ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; **64** ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι ἑθανάτου. **65** καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν ἑαυτοῦ τὸ πρόσωπον ἑ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ράπισμασιν αὐτὸν ἑ ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἑ κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἑ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, **67** καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἑ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ ἑ **68** ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί ἑ λέγεις, καὶ ἐξῆλθεν ἕξω εἰς τὸ προαύλιον ἑ καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν ἑ **69** καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἑ ἤρξατο πάλιν ἑ λέγειν τοῖς ἑ παρεστῶσιν ὅτι Οὔτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. **70** ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἕλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ ἑ καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει ἑ **71** ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. **72** καὶ ἑ εὐθύς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ἑ ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα ἑ φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ ἑ, καὶ ἐπιβαλὼν ἕκλαιεν.

15:1 Καὶ ἑ εὐθύς πρῶτῃ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὄλον τὸ συνέδριον δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ ἑ παρέδωκαν Πιλάτῳ. **2** καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑ αὐτῷ λέγει ἑ· Σὺ λέγεις.

14:64 ἑνοχον εἶναι WH Treg NIV] εἶναι ἑνοχον RP **65** αὐτοῦ τὸ πρόσωπον WH Treg NIV] τὸ πρόσωπον αὐτοῦ RP • ἑλαβον WH Treg NIV] ἑβαλλον RP **66** κάτω ἐν τῇ αὐλῇ WH Treg NIV] ἐν τῇ αὐλῇ κάτω RP **67** ἑσθα τοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ ἑσθα RP **68** Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί WH Treg NIV] Οὐκ οἶδα οὔδε ἐπίσταμαι τί σὺ RP • καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν Treg RP NA] – WH NIV **69** ἑρξατο πάλιν WH NIV] πάλιν ἑρξατο Treg RP • παρεστῶσιν WH Treg NIV] παρεστηκόσιν RP **70** καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει RP] – WH Treg NIV **72** εὐθύς WH Treg NIV] – RP • ὡς WH Treg NIV] ὁ RP • φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ NIV] δις φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ WH Treg; φωνῆσαι δις ἀπαρνήσῃ με τρίς RP **15:1** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως ἐπὶ τὸ RP • παρέδωκαν WH Treg NIV] + τῷ RP **2** αὐτῷ λέγει WH Treg NIV] εἶπεν αὐτῷ RP

3 και κατηγορούν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἔπηρώτα αὐτὸν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλευεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ἃν παρηγοῦντο. 7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν ἑτασιαστών δεδεμένος οἴτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 και ἄναβας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε ποιήσω ἃν λέγετε; τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλευσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, και παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, και συγκαλοῦσιν ὄλην τὴν σπεῖραν. 17 και ἔνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν και περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. 18 και ἤρξαντο ἀσπάξασθαι αὐτόν· Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. 19 και ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ και ἐνέπτυσαν αὐτῷ, και τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 και ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν πορφύραν και ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια. και ἐξάγουσιν αὐτόν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Και ἀγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου και Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

15:4 ἐπηρώτα WH Treg NIV] ἐπηρώτησεν RP • κατηγοροῦσιν WH Treg NIV] καταμαρτυροῦσιν RP 6 ἃν παρηγοῦντο WH NIV] ὄνπερ ἤτοῦντο Treg RP 7 ἑτασιαστών WH Treg NIV] συστασιαστών RP 8 ἀναβᾶς WH Treg NIV] ἀναβοήσας RP • καθὼς WH NIV] + ἀεὶ Treg RP 12 πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν WH Treg NIV] ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν RP • θέλετε Treg RP NA] – WH NIV • ἃν λέγετε WH NIV RP] – Treg • τὸν WH Treg NIV] – RP 14 ἐποίησεν κακόν WH Treg NIV] κακὸν ἐποίησεν RP • περισσῶς WH Treg NIV] περισσοτέρως RP 17 ἐνδιδύσκουσιν WH Treg NIV] ἐνδύουσιν RP 18 βασιλεῦ WH Treg NIV] ὁ βασιλεὺς RP 20 τὰ ἴδια Treg RP] αὐτοῦ WH NIV • σταυρώσωσιν WH NIV RP] σταυρώσουσιν Treg

22 και φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. **23** και ἐδίδουσαν αὐτῷ ἐσμυρнисμένον οἶνον, ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. **24** και ἑσταυροῦσιν αὐτὸν και ἑδιαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλήρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρη.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη και ἑσταύρωσαν αὐτόν. **26** και ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **27** και σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστᾶς, ἓνα ἐκ δεξιῶν και ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. **29** Και οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουσαν αὐτὸν κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν και λέγοντες· Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν και ἑοικοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις, **30** σῶσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. **31** ὁμοίως και οἱ ἄρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. **32** ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν και ἑπιστεύσωμεν. και οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 Καὶ γενομένης ὥρας ἑκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. **34** και τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη· Ἐλωὶ ἔλωὶ λεμὰ σαβαχθάνι; ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; **35** και τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· Ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ. **36** δραμῶν δὲ τις και ἑγεμίσας σπόγγον ὄξους ἑπεριθεῖς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. **37** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείρας φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. **38** και τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω. **39** ἰδὼν δὲ

15:22 τὸν WH Treg NIV] – RP • Γολγοθᾶν WH NIV] Γολγοθᾶ Treg RP • μεθερμηνευόμενον Treg NIV RP] μεθερμηνευόμενος WH **23** αὐτῷ WH Treg NIV] + πιεῖν RP • ὃς WH Treg NIV] ὁ RP **24** σταυροῦσιν αὐτὸν και WH Treg NIV] σταυρώσαντες αὐτόν RP **27** αὐτοῦ WH NIV] + 28 Και ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, Και μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη Treg RP **29** οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις WH NIV] οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις Treg; ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν RP **30** καταβάς WH Treg NIV] και κατάβα RP **32** βασιλεὺς WH Treg NIV] + τοῦ RP • πιστεύσωμεν WH Treg NIV] + αὐτῷ RP • σὺν WH NIV] – Treg RP **33** Καὶ γενομένης WH Treg NIV] Γενομένης δὲ RP **34** ἐνάτῃ ὥρᾳ WH Treg NIV] ὥρα τῇ ἐνάτῃ RP • μεγάλη WH Treg NIV] + λέγων RP • λεμὰ NIV] λαμὰ WH Treg; λιμὰ RP • ἐγκατέλιπές με WH Treg NIV] με ἐγκατέλιπες RP **35** Ἴδε WH Treg NIV] Ἰδού RP **36** τις και Treg NIV] τις WH; εἷς και RP • περιθεῖς WH Treg NIV] + τε RP

ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκώς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι ἴσως ἐξέπνευσεν εἶπεν· Ἀληθῶς ὁ οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἰὸς θεοῦ ἦν·

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μητὴρ καὶ Σαλώμη, **41** αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἦδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστὶν προσάββατον, **43** ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **44** ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἦδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· **45** καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ. **46** καὶ ἀγοράσας σινδῶνα καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. **47** ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεύρουσαν ποῦ τέθειται.

16:1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. **2** καὶ λίαν πρῶτ' τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. **3** καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; **4** καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος, ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. **5** καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ

15:39 οὕτως WH NA] + κράζας Treg NIV RP • οὗτος ὁ ἄνθρωπος WH Treg NIV] ὁ ἄνθρωπος οὗτος RP • θεοῦ ἦν WH NIV] ἦν θεοῦ Treg RP **40** αἷς WH NIV] + ἦν Treg RP • Μαρία Treg NIV RP] Μαριάμ WH • ἡ WH Treg NIV] + τοῦ RP • Ἰωσήτος WH Treg NIV] Ἰωσή RP **41** αἱ WH NIV] + καὶ Treg RP **42** προσάββατον WH NIV RP] πρὸς σάββατον Treg **43** ἐλθὼν WH Treg NIV] ἦλθεν RP • ὁ Treg NIV RP] – WH • τὸν WH Treg NIV] – RP **44** πάλαι NIV RP] ἦδη WH Treg **45** πτώμα WH Treg NIV] σῶμα RP **46** σινδῶνα WH Treg NIV] + καὶ RP • ἔθηκεν WH Treg NIV] κατέθηκεν RP • μνημείῳ Treg NIV RP] μνήματι WH **47** ἡ Ἰωσήτος WH Treg NIV] Ἰωσή RP • τέθειται WH Treg NIV] τίθεται RP **16:1** Μαρία Treg NIV RP] ἡ Μαρία WH • ἡ τοῦ WH Treg NIV] – RP **2** τῇ μιᾷ τῶν WH NIV] μιᾷ τῶν Treg; τῆς μιᾶς RP **3** ἐκ WH NIV RP] ἀπὸ Treg **4** ἀποκεκύλισται NIV RP] ἀνακεκύλισται WH Treg

μνημείον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. **6** ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν· **7** ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. **8** καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἶχεν Ἦ γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν, ἐφοβοῦντο Ἦ γάρ.

OTHER ENDINGS OF MARK

INTERMEDIATE ENDING

[[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερόν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ἀμήν.]]

LONG ENDING

[[**9** Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, Ἦ παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. **10** ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν· **11** κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν· **13** κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκεῖνοι ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον Ἦ δὲ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν Ἦ ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. **15** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς

16:8 Ἦ γάρ WH Treg NIV] δὲ RP • Ἦ γάρ WH NA] + 9-20 Treg RP; + intermediate ending and 9-20 NIV.

16:9 παρ' [[WH]] Treg NIV] ἀφ' RP **14** δὲ [[WH]] Treg NIV] - RP • ἐγγεγερμένον Treg NIV RP] + ἐκ νεκρῶν [[WH]]

τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. **16** ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. **17** σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ἴταῦτα παρακολουθήσει, ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν ἱκαναῖς, **18** ὄφεις ἀροῦσιν καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν οὖν κύριος Ἰησοῦς μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. **20** ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων ἱσημείων.]]

16:17 ταῦτα παρακολουθήσει NIV RP] ἀκολουθήσει ταῦτα [[WH]] Treg • **καιναῖς** NIV RP] - [[WH]] Treg **18** ὄφεις RP] καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις [[WH]] Treg NIV **19** Ἰησοῦς [[WH]] Treg NIV] -RP **20** σημεῖων [[WH]] Treg NIV] + Ἀμήν RP